

- **Teije Gorris**
(ism Don Guikink) 34 jaar,
getrouwd, zoontje van 2,5 jaar
- **Woonplaats:** Breda
- **Beroep:** Consultant bij TNO
Smart Mobility
- **Project:** CIVITAS WIKI (Euro-
pese Commissie)

31 kilometer tramlijn voor forensenvervoer en een rit naar de kust

Casablanca zal me bijblijven

In september verblijf ik met mijn collega Don Guikink een week in Casablanca. Ons project organiseert het 12e CIVITAS Forum: het jaarlijkse event van het CIVITAS-initiatief waarmee de Europese Commissie Europese steden ondersteunt om stedelijke mobiliteit te verbeteren en te verduurzamen.

Aangezien de Commissie ook samenwerking rondom de Méditerranée faciliteert, maken we dit jaar een uitstapje naar Afrika, naar Marokko.

Ondanks deze bestemming buiten Europa, ebola-uitbraak, staking van AirFrance en andere onrust in de wereld mogen we ruim 370 gasten verwelkomen uit Europa en Marokko, maar ook uit Japan, China, Brazilië en Verenigde Staten.

Casablanca heeft ruim 5,5 miljoen inwoners en is daarmee de grootste stad van Marokko. Zoals elke grote stad van deze omvang is het druk in het verkeer. Hoewel het merendeel van de verplaatsingen te voet wordt afgelegd is het de auto (totaal 800.000), of eigenlijk de taxi, die het verkeer domineert. Er zijn grote (grand taxi) en kleine taxi's (petit taxi). De vloot grote taxi's bestaat uit oude Mercedesen van minstens 20 jaar oud; afgeschreven in Europa, herboren in Afrika. Alle zijn wit en mogen wettelijk 6 per-

sonen vervoeren. Dus: naast de chauffeur 2 voorin en 4 achterin. Een mooi gezicht. De vloot kleine taxi's bestaat uit oude Peugeots 205, Fiat Uno's en vergelijkbare modellen. Deze taxi's mogen maximaal 3 personen vervoeren. Wij leren goed te onderhandelen, want de meters werken hier niet.

Gender Mobility

Op het Forum komen in de key notes en parallelsessies verschillende CIVITAS-resultaten en practices aan bod op het gebied van openbaar vervoer, schone voertuigen en brandstoffen, verkeersmanagement en mobiliteitsmanagement. Een van onze projectpartners uit Italië presenteert een heldere analyse en beleidsadvies over 'gender mobility'. Oftewel mobiliteitsgedrag en -patronen van mannen en vrouwen en hoe daarmee rekening te houden als verkeerskundige of beleidsmaker. Hoewel het onderwerp bij mij persoonlijk niet zo op het netvlies staat, merk ik op dat het goed wordt ontvangen. In andere delen van Europa, zowel in het Zuiden als in Scandinavië, leeft dit onderwerp.

Een hoogtepunt is de afronding en evaluatie van de derde ronde (CIVITAS Plus) CIVITAS-

Don Guikink (l) en Teije Gorris (r) nemen we een kijkje in de verkeerscentrale van M'dina Bus

De vloot grote taxi's is wit en mogen wettelijk 6 personen vervoeren: naast de chauffeur 2 voorin en 4 achterin. De vloot kleine taxi's vervoert maximaal 3 personen

Casablanca heeft ruim 5,5 miljoen inwoners en is daarmee de grootste stad van Marokko

projecten. In deze ronde hebben 25 steden – waaronder Utrecht – samen bijna 300 maatregelen geïmplementeerd. Een catalogus met alle maatregelen (inclusief die uit voorgaande CIVITAS-edities) en hun effecten is nu beschikbaar op www.civitas.eu. Belangrijke lessen die hieruit volgen: CIVITAS helpt steden bij het realiseren van beleidsmaatregelen. Het biedt een internationale dimensie en kan helpen om politiek draagvlak te vergroten. Meerdere steden, zoals Toulouse, Perugia en Craiova, zetten hun maatregelen door na het projecteinde.

CIVITAS2020: paringsdans voor consortia

Dit Forum staat verder in het teken van 'CIVITAS2020'. Dit is de naam voor de volgende ronde projecten die vanaf 2016 onder CIVITAS gefinancierd gaan worden. Tijdens een van de sessies is hier expliciet aandacht voor. Steden mét en zonder ervaring in CIVITAS en de Europese Commissie informeren elkaar over hun ervaringen en interesse. De paringsdans voor con-

sortia is begonnen en zal de komende tijd in alle hevigheid losbarsten.

M'dina Bus

Mijn 'site visit' (locatiebezoek) gaat dit jaar naar M'dina Bus. Dit bedrijf is de officiële concessienemer van de stad en verzorgt met circa 700 bussen het openbaar vervoer in de stad. Naast M'dina bus zijn er nog twee andere bedrijven die geen concessie hebben en illegaal busvervoer verzorgen. Een ritje kost 4 dirham, circa 40 cent. Per dag maken 600.000 reizigers gebruik van de hoofdzakelijk EURO III bussen. Vanaf 2018 worden alleen nog maar EURO IV bussen aangeschaft. Op het emplacement en de werkplaats leren we hoe brandstofverbruik wordt gemonitord, hoe GPS-systemen worden ingezet om bussen te monitoren en nemen we een kijkje in de 'verkeerscentrale'. Ook zien we hoe de tweedehandsbussen worden aangepast, gereviseerd en klaargemaakt voor ingebruikname door de busmaatschappij.

Koning, vrouwen en kusttram

Sinds 2012 heeft Casablanca ook 31 kilometer tramlijn. Een ritje kost 6 dirham, circa 60 cent. Naast het verzorgen van forensenvervoer, heeft de tram het ook voor sommige inwoners moge-

lijk gemaakt om de zee voor het eerst te zien. Saillant detail is dat relatief veel vrouwen met de tram reizen (40 procent), vanwege het hoge comfortniveau en de sterke veiligheidsbeleving. De aanleg van de tramlijn is gefinancierd uit bijdragen van de staat, stad en regio. Interessant in de besluitvorming is dat de koning van Marokko vaak het breekijzer is. Wanneer hij zegt dat het er moet komen, dan gebeurt het ook.

Het galadiner in duizend-en-één nacht sfeer

Vaak is er tijdens congressen zoals deze op de slotavond een galadiner. Hoewel altijd gezellig en een goede gelegenheid om te netwerken, zijn er weinig van dit soort avonden die me écht bijblijven. Casablanca gaat een uitzondering worden. Alleen al de politie-escorte, de Marokkaanse gastvrijheid en ontvangst in duizend-en-één nacht sferen, maken dit een herinnering om niet meer te vergeten. We zijn benieuwd wat we volgend jaar in Ljubljana gaan meemaken.

